

كلية الآداب

حوليات آداب عين شمس المجلد 50 (عدد يوليو – سبتمبر 2022)

<http://www.aafu.journals.ekb.eg>

(دورية علمية محكمة)

جامعة عين شمس

השפעת התרגום המילולי על הפרשנות של דימויים רטוריים בתרגום הקוראן

האציל לשפה העברית

פסוקים מסורת (אנסא') כמודל

مالك خالد سلمان *

قسم اللغة العبرية - كلية اللغات - جامعة بغداد
maliksalman@colang.uobaghdad.edu.iq

المستخلص:

המחקר הנוכחי עוסק בהשפעת התרגום המילולי על פרשנות דימויים רטוריים בתרגום הקוראן האציל לשפה העברית, בשל העובדה שמרבית המחקרים מוגבלים לעיסוק בדימויים רטוריים בשפה אחת מבלי להיכנס לפרטים מספקים. לעומת שפות אחרות מחד, והחשיבות של קביעת דיוק הפרשנות של תמונות רטוריות אלו המתורגמות לשפה עברית מאידך, כך יצא החוקר בניסיון לברר את המנגנון של לתרגם את התמונות הרטוריות הללו ולאחר מכן להחיל אותה על הסורה עצמה מתרגומה לעברית על ידי רוקנדורף, ריבלין ורובין כדי לפרש ולנתח אותה לפי גישה תיאורית השוואתית. מילות מפתח: תרגום מילולי, תרגום פרשני

תאריך الاستلام: 2021/11/22
تاريخ التحكيم: 2021/11/22
تاريخ قبول البحث: 2021/12/ 15
تاريخ النشر: 2022/9/30

מבוא

הקוראן הקדוש משתמש במאפיינים סגנוניים, לשוניים ורטוריים רבים המביאים לסגנון פעיל ונשגב. שימוש זה במאפיינים לשוניים ורטוריים מאתגר את מתרגמי הקוראן הקדוש, במיוחד כאשר מתרגמים כלים ספרותיים כמו מטפורה, אסוננס, דימוי, אירוניה, חזרה, פוליטמיה, מטונימיה, דימה, מילים נרדפות וטנדם. להלן סקירה של כמה מהקשיים הסגנוניים והלשוניים בתרגום הקוראן הקדוש לעברית.

אך למרות העניין הגובר בחקר תפקידה החיוני של השפה הפיגורטיבית, הממלאת את תפקידן של דמויות שונות בדיבור, בביטוי המשמעות המדויקת היפה של הקוראן הקדוש, מעטים למדו את תפקידה הבולט של המטונימיה בתרגום של הקוראן. לעברית בכלל, ולאן-ניסה בפרט. אין ספק ששפה מיוחדת מסוג זה מחייבת את המתרגמים לעשות מאמצים רבים, לשפר את כישורי השפה שלהם ולהעשיר את ידיעותיהם בשפה הערבית כדי שיוכלו להבין את המשמעויות הסמליות והאלגוריות השונות שמעבירה שפת הקוראן הקדוש.

מטרת המחקר:

באופן ספציפי, המחקר הנוכחי ביקש:

- (א) בחינת ההפסד הסמנטי בתרגום לעברית של סורת אן-ניסה וסוגי ההפסדים הללו
- (ב) קביעת הסיבות להפסדים סמנטיים המפורטים בסורת אן-ניסה.

שאלות מחקר:

להסביר את הקושי לתרגם את השפה הרטורית של הקוראן האציל, העשירה בשיטות רטוריות, לשפות אחרות, וכיצד לתרגם אותה? האם המתרגם היה ישר בתרגומו כל עוד הוא מהווה את המשימה האחרונה של הצגת הגרסה המתורגמת הטובה ביותר המייצגת את רוח הטקסט המקורי המאפשרת לנמען להבין את תוכנו ולהאמין שהקוראן הקדוש הוא דברו של האמת, תהילה לו, בניסיון למצוא תשובות הגיוניות לשאלות הבאות:

1. מהי הסיבה לחשיבותם של דימויים רטוריים המתורגמים לעברית בהעברת מסרי הקוראן ביעילות?
2. האם הצליחו התרגומים הנבחרים לעברית לשקף את המשמעות המיועדת של הפסוקים העשירים בדימויים רטוריים?
3. להוכיח שתמונות רטוריות הן לא רק דמות דיבור עצמאית אלא גם כוח מוביל בעולם השפה הפיגורטיבית והביטויים המשובחים.

משמעות של המחקר

1. בהתבסס על העובדה שתשומת לב מועטה הוקדשה ללימוד תרגום הדימויים הרטוריים של הקוראן הקדוש לעברית.
2. התגלמות התמונות הרטוריות בסורת אן-ניסה שתורגמה לשפה העברית עם משמעותה האותנטית ברורה והמובנת לנמען כדי להבין את אמיתות הנבואה ואת כנותו של נביאנו האציל, יהי רצון תפילות ה' ושלום עליו.

1. סקירה של סוגיות רלוונטיות בלימודי תרגום

סעיף זה דן בחלק התיאורטי של המחקר ומדגיש כמה תיאוריות וגישות תרגום חשובות. בשל הספרות המחקרית המוגבלת על תרגום דימויים רטוריים בקוראן הקדוש, תיאוריות השפה ומושגי התרגום הנדונים בנושא זה ישמשו בעיקר כבסיס ידע כללי וכמדריך תיאורטי לאורך כל שלבי העבודה

1.1 סקירה כללית

בספרו תוכן בתרגום מציין (נידה, 2001) כי "הפילולוגיה, חקר הערכת טקסטים כתובים, לרבות האותנטיות, צורתם, משמעותם והשפעתם התרבותית, היו במשך יותר מ-2000 שנה הבסיס העיקרי לדיון בתיאוריות

תרגום. וטוען ששתי הנוסחאות העתיקות ביותר של שיטות תרגום הן מילוליות לעומת תרגום חופשי, ומתאר כי: סופרים רומיים בחרו בחופש בתרגום, אך פרקטיקת התרגום והדאגה לעקרונות של תקשורת בין-לשונית יעילה גוועה במידה רבה במהלך ימי הביניים המוקדמים. (עמ' 109)

עם זאת, במאה העשרים, לימודי התרגום והבלשנות נכנסו לעידן חדש עם מאמציהם הגדולים של בלשנים ותאורטיקנים ספרותיים רבים, אשר עקבו אחר גישות ומתודולוגיות תיאורטיות שונות תוך התמקדות ב"המעבר מהמאפיינים הצורניים של טקסטים ספרותיים מסוימים ל- תפקידה של השפה כסמל, מערכת תקשורת וחלק מאינטגרל לתרבות" (נידה, עמ' 110)..

בהתבסס על הרקע הקצר שהוזכר לעיל, יידונו בקצרה להלן כמה מודלים תיאורטיים מרכזיים, כולל גישות לשוניות, פונקציונליות וניתוח שיח לתרגום.

1.2 משמעות לשונית ומקבילה

לפייאקובסון, ייתכן שההשוואה של הודעת ST וטקסט היעד (TT) לא תושג באמצעות יחידות סמל זהות שכן שני הטקסטים שייכים לשתי מערכות איתות שונות בעלות מושגים סמנטיים שונים הוא תיאר שהמשמעות טמונה בעיקר במסמן והציע שלושה סוגי תרגום (2008, עמ' 38).

(א) בין-לשוני (בתוך אותה שפה).

(ב) בין לשוני (בין שתי שפות).

(ג) אינטרשמיטי (בין מערכות סימנים).

גם כן הוא קושר את בעיית המשמעות והשוויון להתמקדות ב"הבדלים במבנה ובטרמינולוגיה של השפה ולא בכל חוסר יכולת של שפה אחת להעביר מסר" (מונדי, 2011 עמ' 45).

1.3 תרגומים גלויים וסמויים

לטקסטים מסוימים יש "מעמד עצמאי" בתרבות המקור, ולכן על מנת לתרגמם היה צורך להציג בפני הנמען (בפומבי) את טקסט המקור, ואין לנסות לייצר "מקור שני". וכך ייצג תרגום מפורש. תרגום קשור קשר הדוק לתרבות המקור וכך גם תרגום של נאומים פוליטיים.

ואילו תרגום סמוי הוא תרגום פונקציונלי הנראה כשווה ערך לטקסט המקור ונראה טבעי בשפת היעד (TL), כגון פרסומות ומאמרים בעיתון. (מונדי, 2011 עמ' 75).

1.4 התכתבות פורמלית ושוויון דינמי

התכתבות פורמלית מוגדרת כ"איכות של תרגום שבו תכונות הצורה של טקסט המקור משוכפלות באופן מכני בשפה עתידית" (עמ' 201). כל משוואה דינמית, היא מייצגת "צורה מובנית (תחביר ולקסיקון שונים) כדי לשמור על אותה משמעות" (עמ' 173). לשתי ההגדרות הללו הייתה השפעה משמעותית על הניתוח וההבנה של הסוגים השונים של טקסטים מתורגמים. סיווג מסומן בדרך כלל על ידי תרגום מילה למילה (התכתבות פורמלית) ותרגום חושי (שוויון דינמי). נידה וטפר (1982)

1.5 שיטות תרגום

ניומרק טען כי הצלחת האפקט המקביל היא "הזויה" וכי "קונפליקט הנאמנויות והפער בין ההתמקדות בשפת המקור ושפת היעד יישארו תמיד הבעיה הדומיננטית בתיאוריה ובפרקטיקה של התרגום" (ניומרק 1981 עמ' 38).

כדי לצמצם את הפער הזה, ניומרק הציע שני מונחים חדשים לשקילות תרגום: סמנטי ותקשורתית

הבעיה המרכזית של תרגום הייתה תמיד האם לתרגם באופן מילולי או חופשי. הוויכוח נמשך לפחות מאז המאה הראשונה לפני הספירה ועד תחילת המאה התשע עשרה הבעיה המרכזית של תרגום הייתה תמיד האם

לתרגם באופן מילולי או חופשי. אז נדונו כמה שיטות תרגום ונטען שאם הדגש הוא על ה-SL, שיטת העיבוד תבוא בצורה של "תרגום מלה למילה, תרגום מילולי, תרגום נאמן או תרגום סמנטי (ניומרק, 1988, p. 45)". אם הדגש הוא על ה-TL, שיטת העיבוד תבוא בצורה של "התאמה, תרגום חופשי, תרגום אידיומטי או תרגום תקשורתי (ניומרק, 1988, עמ' 45)" שיטות התרגום הנ"ל מוגדרות כדלקמן:

(א) תרגום מילה במילה: סדר המילים בשפת המקור ותרגום מילים יחידניות במשמעותן השכיחה ביותר, נשמר מהקשרן. מילים תרבותיות מתורגמות פשוטו כמשמעו.

(ב) תרגום מילולי: המבנים הדקדוקיים של שפת המקור מומרים למקבילותיהם הקרובות ביותר בשפת היעד, אך המילים המילוניות מתורגמות שוב לבד מהקשרן.

(ג) תרגום כנה: תרגום כנה מנסה לשחזר את המשמעות ההקשרית המדויקת של המקור במסגרת המגבלות של המבנים הדקדוקיים של שפת היעד... הוא מנסה להיות נאמן לחלוטין לכוונות ולמימוש הטקסט של ה-SL.

(ד) תרגום סמנטי: תרגום סמנטי שונה מ"תרגום ישר" רק במידה שהוא חייב לקחת בחשבון את הערך האסתטי (כלומר, הצלילים היפים והטבעיים של טקסט שפת המקור, תוך פגיעה ב"משמעות" במידת הצורך. אין מילות באז או מניפולציות). במילים או חזרות בגרסה הסופית. יתרה מכך, מילים תרבותיות פחות משמעותיות עשויות להיות מתורגמות במונחים שלישוניים או פונקציונליים ניטרליים מבחינה תרבותית, אך לא לפי המקבילות התרבותיות שלהן.

(ה) עיבוד: זוהי צורת התרגום ה"חופשית" ביותר. הוא משמש בעיקר במחזות (קומדיות ושירה); בדרך כלל נשמרים נושאים, דמויות, עלילות, הפיכת תרבות שפת המקור לתרבות שפת היעד ושכתוב הטקסט.

(ו) תרגום חופשי: תרגום חופשי משחזר את הפקודה ללא השיטה או התוכן ללא צורת המקור. פרפרזה בדרך כלל ארוכה בהרבה מהמקור.

(ז) תרגום אידיומטי: תרגום אידיומטי משחזר את 'המסר' של המקור אך נוטה לעוות ניואנסים של משמעות על ידי העדפת מונחי סלנג וניבים שבהם הם אינם קיימים במקור.

(ח) תרגום תקשורתי: תרגום תקשורתי מנסה להציג את המשמעות ההקשרית המדויקת של המקור באופן שהתוכן והשפה יהיו מקובלים ומובנים לקוראים בקלות.

2. דיון בחוסר התרגום של הקוראן הקדוש

2.1 סקירה כללית

הקוראן הקדוש הוא הסמכות העליונה באסלאם והמקור החשוב ביותר לתורות האיסלאם. הוא מציע פילוסופיה דתית מקיפה שאין שני לה לכל המוסלמים ברחבי העולם, כך שיוכלו למצוא, בין היתר, הדרכה בכל היבטי חיייהם. יחד עם סונה 2, הקוראן קובע כללים מנחים להתנהגות חברתית ואתית, לרבות פסיקות שריעה, פסיקות (الأحكام الشرعية), כלומר פסיקה (الفقه), כלומר פסיקה, הודוד (الحدود), כלומר עונשים וכו'.

2.2 טיעון חוסר תרגום את טקסטים של קוראן

במשך מאות שנים, הייחודיות של השפה והמבנה של הקוראן הקדוש ביסס את מה שניתן לתאר כהנחה רווחת של חוסר תרגום של טקסטים קוראניים בקרב בלשנים ומתרגמים יחד עם עיקרון מקובל לפיו תרגום הקוראן. אין לגשת אל אותו אופן כמו במקרה של יצירות ספרותיות אנושיות. הסיבה לכך היא שהטקסט הקוראני מגיע עם רבדים של משמעות ומסרים; רבים מהם מועברים באמצעות כוחה של השפה האלגורית. לדוגמה, דמויות דיבור, כגון מטונימיה ומטאפורה, נמצאות בשימוש נרחב ברחבי הספר הקדוש של האסלאם כדי להעביר משמעות פיגורטיביות ספציפיות או לשלוח מסר מסוים לקהל מסוים. למשל, השליחים בהקשר של "أَفْضَىٰ بَعْضُهُمْ" (הקדוש 242:1)

إلى بَعْض" הם זוגות נשואים בעוד "وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ" הם מוסלמים באופן כללי. מסיבות אלו, חוקרים רבים סבורים כי יש להסביר את הקוראן הקדוש. לכן, כאשר בוחנים את הקשיים הלשוניים בתרגום הקוראן האציל מערבית לעברית, אנו מוצאים כי "אחת הבעיות המילוניות בתרגום הקוראן האציל היא... היעדר מקבילה למונחים איסלאמיים. למונחים אלו אין מקבילה ישירה בשפה העברית, מה שמאלץ את המתרגם להעביר אותם." בצורה תקשורתית " (2012, עמ' 1) רק בצורת פרשנות ולא תרגום.

3. מתודולוגיה של המחקר

החוקר אימץ את הגישה התיאורית וההשוואתית על ידי בחירת תרגומים ידועים של הקוראן הקדוש בשפה העברית, על ידי שלושה מתרגמים מרקעים שונים, כדי לשפוך אור על האופן שבו מובנת שפת הקוראן הקדוש מתוך פרספקטיבה לא אסלאמית בהשוואה להבנה האסלאמית/ערבית, בנוסף לניסיון לסקור כמה מאסטרטגיות התרגום העיקריות המשמשות בעת הצגת תמונות רטוריות מהקוראן האציל.

3.1 על כך, כל מתרגם מאמץ את סגנון התרגום שלו בהתמודדות עם טקסטים דתיים, המושפעים מרקע אידיאולוגי, חינוכי, דתי ותרבותי. נגיעות אישיות מוצאות את דרכן לתהליך התרגום כי אין סגנון אחד מאוחד או, למשל, שיטה ברורה שנקבעה לסוג התרגום הרגיש הזה.

בהתחשב באמור לעיל, מחקר זה מאמץ את הגישה האנליטית המשולשת הבאה בחקירת דוגמאות מטונימיות קוראניות ותרגומן לעברית:

א-הדגשת מילים/ביטויים מפתח מטונימיים ב-ST והביצועים שלהם ב-TT, באמצעות גופן מודגש, כדי להקל על הקוראים לזהות ולהיות מודעים לציטוטים עיקריים באייה שנבחרה.

ב- הצגת משמעויות של מילים/ביטויים מטונימיים תוך שימוש בכמה מהספרים המובילים של תפסיר, כגון تفسير الطبري، ابن كثير בין שאר משאבים אסלאמיים וערבים, לפי הצורך.

ג-ניתוח ביצועים בעברית של ביטויים מטונימיים, כפי שמופיעים בשלושה תרגומים נבחרים לעברית, במונחים של פונקציונליות ויכולת תקשורת של משמעות מטונימית. ניתן להשתמש בהגדרות מילוניות וגישות תיאורטיות בנייתו כנדרש, במיוחד מתודולוגיות אנליטיות הבוחנות שיטות תרגום והיבטים תרבותיים של תרגום, כמו הגישה

של ניומרק (1988, p79) בספרו A Textbook of Translation

3.2. דימויים רטוריים בשפה הערבית

הוא המקבילה הערבית לדימויים רטוריים הסעיף הבא יספק כמה הגדרות מילון ומדעיות מרכזיות להצגת מטונימיה וסוגיה בשפה הערבית עם דוגמאות מעניינות.

3.2.1 הגדרות של דימויים רטוריים בלקסיקוגרפיה ערבי

רוב המלונאים הערביים דנו במושג, כדמות דיבור ואמצעי רטורי, במהלך תהליך ההסבר של פועל השורש שלו קאנה. שתיים מההגדרות האותנטיות ביותר המסופקות על ידי שני מילוני מפתח ערביים קלאסיים המהדהדים או מסכמים הגדרות ערבית אחרות מוצגות להלן:

דימויים רטוריים באמצעות כינויים או מילים עקיפות) מגיע בשלוש צורות:

(א) ביטוי מטונימי המשמש כדי למנוע ניבולי פה או שפה מגונה,

(ב) כינוי מיוחד המשמש עם אדם מסוים מתוך כבוד, וכן

(ג) כינוי המשמש במקום שמו של האדם, הופך להיות קשור לאותו אדם בדיוק כמו שמו

מתייחס לדבר על משהו אבל מתכוון למשהו אחר, (إبْنَمَنْظُور 630-711)

3.2.2 הגדרה של דימויים רטוריים על ידי רטוריקאים ערבים

מתרחש כאשר הדובר רוצה לתת משמעות מסוימת אך ללא שימוש במילה הישירה הרלוונטית, אשר מיועדת באופן טבעי לאותה משמעות המיועדת בשפה. הוא, במקום זאת, בוחר להשתמש במילה אחרת הקשורה קשר הדוק למקור או שהוצע על ידי המקור כדי להעביר את המסר שלו. (الْجُرْجَانِي 400-471)

4. דוגמאות על דימויים רטוריים מסורת אן-ניסה

בניתוח זה, מספר האיות שנבחרו לחקירה יהיה מוגבל מכיוון שהמחקר הנוכחי אינו מעוניין לסקור מספר רב של איה; במקום זאת, המטרה היא להציג נושאים שונים בהקשרים מטונימיים שונים ולהימנע ככל האפשר מדמיון/חזרות.

سورة النساء آية 21	(وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا)
רקנדורף כ"ד	(איך תוכלו לעשות זאת אחרי בואכם אליה וכתבתם לה ברית?)
ריבלין כה	(וְאֵيْكَاهָ תִקְחוּהָ וְאַיִשְׁאֵלְכֶם אֵי שְׂאֵלְכֶם וְעוֹתוֹתוֹ בְּאוֹאֵתְכֶם מִסֵּרְתֶּהֶן בְּרִית)
רובין 21	(כיצד זה תיקחוהו לאחר בואכם במגע זה עם זה, ולאחר בואכם עמם בברית תמורה?)

أي : وكيف تأخذون الصداق من المرأة وقد أفضيت إليها وأفضت إليك. قال ابن عباس ، ومجاهد ، والسدي ، وغير واحد : يعني بذلك الجماع (ابن كثير 2000, ص81) أفضى الي: קיים האיש עם אשתו יחסי מין (ابن منظور, باب الفاء)

מתרגם	שורש	פרוש	מילה	פרוש	גזרה או נטיה או משפכט	פרוש
רקנדורף	בא	جاء. اتى، غشي، حصل، اتجه	בא + ל	תوصل ל	בואכם אליה	במחיכתם אליה
ריבלין	בא	جاء. اتى، غشي، حصل، اتجه	בא + אל	תوصل לי	בואכם אישאלכעו	במחיכתם רגל אלי רפיקתה
רובין	בא	جاء. اتى، غشي، حصل، اتجه	בא + ב	אטבל	בואכם במגע זה עם זה	באטבאלכם זהאמק זהא
	מגע	لمس، صلة، ملاسة، جسس	בא במגע עם	חאלט، אקאמ רואבט מע		

سورة النساء آية 40	(إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يضاعفها وَيؤت من لذنه أجرًا عظيمًا)
רקנדורף מ"ב	(אכן אלהים לא יעשה עוול לכל איש; גם בדבר קטן כנמלה; אך לעושי טוב ישלם גמול כפליים, וישיבלהם שכר גדול כרכב חסדיו.)
ריבלין, מד	(אָכּוּל אֵי עֵשׂ קָאָל הַיּוֹם גַּם כְּמִשְׁקַל הַנְּמִלָּה.)
רובין, 40	(אללה לא יקפח, ולא כמשקל פירור אבק, ואם תיעשה טוב, הוא יכפילנה, ויעניק שכר כביר מאתו)

(... إن الله لا يبخس أحدًا من خلقه أنفق في سبيله مما رزقه، من ثواب نفاقه في الدنيا، ولا من أجرها يوم القيامة = "מתפל דר"ה", أي: ما يزنها ويكون على قدر ثقلها في الوزن، ولكنه يجازيه به ويثيبه عليه...) **تفسير الطبري**

מתרגם	מילה	שורש	פרוש	גזרה או נטיה	פרוש
רקנדורף	יעשה	עשה	פעל, صنع, ارتكب, نصب, عين, مكث - في, قام -	לאיעשה עוול קטן כנמלה	לאירטכב זלמא קלילא

כנמלה		ב,			
		זלמ, גור, גבן, אגחאפ	עוול	עוול	
		סגור, אסנדק, קל, גאז, זסו	קטן	קטזכ	
לאיגבן... כזנה הנמלה	ל' אינעש'ק... דמזקלה נמ	נמלה	נמלה	נמלה	
		גבן, הזמ, גאר, גמט, טעספ, אטזעהד	עשק	עשק	ריבלין
		וזן, קבן, רז, עד, זמן, פכרי, טדבר	שקל	משקל	
לאיזיז... כזנה פנאנה	לא יקפח... כמשקל פירור אבק	נמלה	נמלה	הנמלה	
		זרב, זכט, גבן, זזא, גזב, נהב	קפח	יקפח	רובין
		הז, קהר, זזסר, ארז, אזל, פקד-עזיזא	שקל	משקל	
		וזן, קבן, רז, עד, זמן, פכרי, טדבר	פרר	פירור	
		פסז, פק, פוז, פקת, הזש, דק, נע	אבק	אבק	
		פתינה, פנאנה, כסארה, טאפה,			
		טראב,, קליל מן , בעז, נקפה מן			

סורה הנסא איה 42	(יَوْمَئِذٍ يَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ نَسَوُا فِيهَا الْأَرْضَ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا) סارוא טראבא פכאנוא סואה הז הארז
רקנדורף מ"ג	(... ביוסה הזואי אטרוהו בגדיה קמיס עלנביאיאלהארז: כסינו! אדאינסטרמנגדאל.)
ריבלין מה	(ביוסה הזואי בקשואלה אשור פרונימרו אפיה שליחושו ומעלהם אט פניה אדמה אדל' אסטיירו מאל' היסדבר)
רובין 42	(ביוסה הזואי רזו הכופרים וכל אשר הזרו אט פי השליח כי תבלעם האדמה. ואולם לא יוכלו להסטייר דבר מאללה)

יראד בה: אנהם יודון לו סארוא טראבא פכאנוא סואה הז הארז. **תפסיר הטברי**

מתרגם	מילה	שורש	פרוש	גורה או נטיה	פרוש
רקנדורף	אל	אל	אלי, נחו, לדי ענד, בגאנב, חול	אלהארז: כסינו!	ללארז אגבינא
	ארז	ארז	קרב, בקרב מן, גנב		
	כסינו	כסה	ארז, עקאר, בלד, קטר, וזן, דולה		
ריבלין	לו	לו	לוא, לוא, אן, אדא, לביט, עסי, לה, אליה	לו פניה אדמה	לוא פניה אדמה
	שוו	שוה	טאבק, שזאבה, סווי, סאוי, זזאחי		
	מעל	מעל	מן עלי, מן פוק		
	להם	להם			
	פני	פנה	זגה, סחנה, זגה, טזח, טפחה		
רובין	תבלעם	בלע	בלע, אזרד, לתהם, גרע, אטועב	תבלעם האדמה	תבלעם הארז
	האדמה	אדם	ארז, טראב, טריבה, טרי		

סורה النساء איה 43	(وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ)
רקנדורף מ"ד	(... אטתחלואותהיובדרךאותסכואתרגלכם, אوتבואואלנשיכם, ולאיהיהלכםמים, קחחולדקוהשימומנועלפניכםועלידיכם, כיאלסלחורחוסהוא.)
ריבלין	(...)

מו	אך פיתיהוהוליסאו בדךךאו אבו איש מכם מעשות צרכיו או אבו אלקם אלה הנשים ול את מצאומים , ולקוחתם לקם חולדקמזהדקנושפשפתםבו (אתפניכם ודיכם...)
רובין	...ואם חולים אתם, או נוסעים בדרך, או שבים מעשיית הצרכים, או ממגע עם אישה, ואינכם מוצאים מים, בקשו לכם חול נקי, והעבירוהו על פניכם ועל ידיכם.)

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِنَّ الْمَسَّ وَاللَّمْسَ ، وَالْمُبَاشِرَةَ : الْجِمَاعَ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يُكْنِي مَا شَاءَ بِمَا شَاءَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَعِفُّ وَيُكْنِي .
تفسير الطبري

מתרגם	מילה	שורש	פרוש	גזרה או נטיה	פרוש
רקנדורף	תבואו	בא	جاء. اتى، غشي، حصل، اتجه	תבואו אלנשיכם	تجيبوا الى نساءكم
	אל	אל	الى		
	נשיכם	נשים	نساءكم		
ריבלין	בבואכם	בא	جاء. اتى، غشي، حصل، اتجه	בבואכם אלה הנשים	بمجيئكم الى نساءكم
	אל	אל	الى		
	הנשים	נשים	النساء		
רובין	ממגע	מגע/נגע	مس، لمس، دنا، اقترب،	ממגע עם אישה	من تلامس مع امرأة
	עם	עם	مع، برفقة، بمصاحبة،		
	אישה	אישה	إمرأة		

سورة النساء آية 65	(قُلْ وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا)
רקנדורף ס"ג	(אמנם חיאני; לאיאמינובך עדהוכיחך ביניהם עלדברי ריבותיהם; ואם לאימצאו עוולבמשפטך, אזישמעו בקולך)
ריבלין סח	(אך לא אכן, באל הינן שבתי, לא יאמינו עדאם ישימוך לשופט בדברי ריבותיהם ואחריו לא יאמינו עד אשר ישימוך שופט עליהם בריבם, ולא תעיק עוד על רבובין) (אז)
רובין 65	לא, חי ריבונך, הם לא יאמינו עד אשר ישימוך שופט עליהם בריבם, ולא תעיק עוד על לבם כל הסתייגות ממשפטך, וישלימו עמוך

(حتى يجعلوك حكماً بينهم فيما اختلط بينهم من أمورهم، فالتبس عليهم حكمه. يقال: شجر يشجر شجوراً وشجراً", و "تساجر القوم", إذا اختلفوا في الكلام والأمر) تفسير الطبري

מתרגם	מילה	שורש	פרוש	גזרה או נטיה	פרוש
רקנדורף	על	על	على	עלדברי ריבותיהם	בשן خصوصתם
	דברי	דבר	كلمة، قول، شيء، شأن، أمر، حاجة		
	על דבר		בשן, فيما يتعلق, بسبب		
	ריבותיהם	ריב+הם	خصومة، شجار، نزاع، جدال		
ריבלין	בדברי	ב+דבר	בשן, بصدد، فيما يخص - يتعلق	בדברי ריבותיהם	בשן خصوصתם
	ריבותיהם	ריב+הם	خصومة، شجار، نزاع، جدال		
רובין	עליהם	על+הם	عليهم	עליהם בריבם	عليهم بخصوصתם
	בריבם	ריב-הם	خصومة، شجار، نزاع، جدال		

سورة النساء آية 74	(فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا)
רקנדורף ע"א	(אליצאועמכסבצבא, כיאםהמחרפיםאתנפשםלמותבעבורמלחמתאלוהייעולםהבא; כלהנלחמבעבוראמונתאל, אםימותאותעזידו, שכרוגדולמאוד.)
ריבלין עו	אָנוּהַלְחָםִּלְחַמְתֵּךְ הַיּוֹמִי אֲשֶׁר־מְכָרוּ אֶתְהַעֲלֵם־הַיּוֹמִי לְחַמְתֵּךְ הַבּוֹא . וְאֲשֶׁר־לְחַמְתֵּךְ הַיּוֹמִי אֲשֶׁר־מְכָרוּ אֶתְהַעֲלֵם־הַיּוֹמִי לְחַמְתֵּךְ הַבּוֹא .
רובין 74	על כן מוטב היה אילו היו המוכרים את חיי העולם הזה תמורת העולם הבא נלחמים למען אללה. וכל ה נלחמים למען אללה -ייהרג או ינצח-ניתן לו שכר כביר

(الذين يبيعون حياتهم الدنيا بثواب الآخرة وما وعد الله أهل طاعته فيها. وبيعهم إياها بها: إنفاقهم أموالهم في طلب رضى الله,) تفسير الطبري

פרוש	גזרה או נטיה	פרוש	שורש	מילה	מתרגם
استماتوا، استقتلوا في سبيل، جادوا بارواحهم في سبيل	המחרפיםאתנפשםלמות	قضى، امضى،	חרף	המחרפים	רקנדורף
		نفس، روح، نسمة، حياة	את+נפש	אתנפשם	
		موت، وفاة، منية، ردى حمام، حين	ל+מות	למות	
يشرون الدنيا بالآخرة	מְכָרוּ אֶתְהַעֲלֵם־הַיּוֹמִי לְחַמְתֵּךְ הַבּוֹא	باع، شرى، سلم، خان	מכר	מְכָרוּ	ריבלין
		دنيا، عالم، كون، بيئة جمهور، حشد، متعة	אתעולם	אֶתְהַעֲלֵם	
		هذا	הזה	הזה	
		دنيا، عالم، كون، بيئة جمهور، حشد، متعة	ב+עולם	בְּעוֹלָם	
		أت، مقبل، قادم، لاحق	בא	הבא	
يشرون حياة الدنيا مقابل الآخرة	המוכרים את חיי העולם הזה תמורת העולם הבא	باع، شرى، سلم، خان	מכר	המוכרים	רובין
		حياة، عيش، وجود	חיה	חיי	
		دنيا، عالم، كون، بيئة جمهور، حشد، متعة	עולם	העולם	
		هذا	הזה		
		الدنيا الاولى، دنيا الزوال، العاحلة	העולם הזה		
		بدل، عوض، لقاء، نظير	תמורה	תמורת	
		دنيا، عالم، كون، بيئة جمهور، حشد، متعة	עולם	העולם	
		أت، مقبل، قادم، لاحق	בא	הבא	
		الآخرة، المعاد، العالم الآخر، دار البقاء	עולם בא		

سورة النساء آية 83	(وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَدَّعَوْا بِهٖ وَلَوِ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ ۗ لَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا)
רקנדורף (פ)	(אםתגיעדבהאליהםאםלשלוםאםלפחד, יוציאוהבראשכלחוצותלויודיעוהאתשליחד' אואתפקידם, אזיבינוהוידעו, האמתעמה. לוליסדורחמיאל, כמעטהלכתםבדרכיהשטן.)

ריבלין פה	(ובבואאליהם שמועתבטחהאופהדיודיעהכרבים ואולם ליהביאיהאליהשליחאליהאשיהפקידותמקרבם פיאזהבינוהאליהמקרבםהמבקשיםלדעתצפונה. ואכנולולאחסדאלהיםאשרעליכם הלכתםאחריהשטןמלבדמעט) מקם)
רובין 83	בהגיע אליהם שמועה המשרה ביטחון או פחד, מיהרו להפיצה, אך אילו תחת זאת היו מביאים אותה אל השליח או אל בעלי הסמכות אשר אשר בהם, כי אז היו המבררים אותה יודעים אם נכונה היא. אלמלא הרעף אללא עליכם את ברכתו ואת רחמיו, הייתם נוהם אחר השטן,

(...ولو ردوه إلى الرسول وإلى أولي الأمر منهم" ، العلم= (الذين يستنبطونه منهم" ، يتبعونه ويتحسونه...) تفسير الطبري

תרגום	מילה	שורש	פרוש	גזרה או נטיה	פרוש
רקנדורף	אז	אז	حينئذ، عندذاك، عندها	,אזיבינוהוידעו, האמתעמה	פרוש حينئذ يدركوا ويعرفوا الصدق معها
	יבינוה	בין+ה	وعى، فطن، ادرك، فهم		
	וידעו	ידע	عرف، علم، فهم، خبر، اطلع اجاد، احسن، اهتم ب، غشي		
	האמת	אמת	صدق، حقيقة، حق، يقين		
ריבלין	עמה	עמ+ה	مع، في معية، عند، لدى، ساعة في اثناء، لذن، بجنب، حين	אלהמקרבם המבקשיםלדעתצפונה	פרוש اولاء مقربهم الباحثين معرفة خفائها
	אלה	אלה	أولاء، هؤلاء،		
	מקרבם	קרב	قرب، دنا، اشرف على،		
	המבקשים	בקש	طلب، التمس، نشد، بحث عن، سأل، فتنش عن		
	לדעת	ידע	عرف، علم، فهم، خبر، اطلع اجاد، احسن، اهتم ب، غشي		
רובין	היו	היה	كان، جرى، حصل، حدث	היו המבררים אותה יודעים אם נכונה היא	פרוש كانوا يعرفون إن صحيحة هي
	המבררים	ברר	اختار، انتقى، استفسر محض استقصى		
	אותה	אותה	تلك		
	יודעים	ידע	عرف، علم، فهم، خبر، اطلع اجاد، احسن، اهتم ب، غشي		
	אם	אם	إذا، لو، إن، و		
	נכונה היא	נכון	صحيح، مضبوط، سديد، قويم مناسب، لائق، معد، صائب		

سورة النساء آية 101	(وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ لِيَكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنَّ خِفْتُمْ أَنْ يُفْتِنَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا)
רקנדורף צ"ו	(בצאתכם למלחמה לאתשאוהטאבהתפללכםתפילהקצרהמפחדאויביכם, כיהבוגדיםשונאיםמהלכם.)

ריבלין קב	(בְּכִי תַעֲבְרוּ בְּאֶרֶץ לְמַלְחָמָה לֵאמֹר הַיְהִי בְכֶם חֶטְאֵי בְּאֶרֶץ כִּמְאֵת הַתְּפִלָּה וְפָּנֵינוּ יִפְלוּ עַל יְכֶם הַכּוֹפְרִים, כִּי הַכּוֹפְרִים הֵמָּה אוֹיְבֵיכֶם הַגְּלוּיִם:)
רובין 101	(ובנוסעכם בארץ, לא יהיה עוון עליכם אם תקצרו בתפילה, אם תחששו פן יפתיעוכם הכופרים. הכופרים אויב מושבע הם לכם)

(...إذا سرتم أيها المؤمنون في الأرض... إذا سافرتم، وأطلق الضرب في الأرض على السفر لأن المسافر يضرب برجله وبراحلته على الأرض...) تفسير الوسيط

מתרגם	מילה	שורש	פרוש	גזרה או נטיה	פרוש
רקנדורף	בצאתכם	יצא	خرج، ذهب، غادر، انبتق عن	בצאתכם למלחמה	בخروجكم للحرب
	למלחמה	לחם	حارب، قاتل، كافح، ناجز، ناهض شن حربا على		
ריבלין	תעברו	עבר	عبر، اجتاز، قطع (مسافة)، جاز مر، ولى، راح، آل، فاق، فات	תעברו בארץ למלחמה	תجتازו ارضا للحرب
	בארץ	ב+ארץ	الأرض، البسيطة، أرض، غقار بلد مصر، قطر، دولة، وطن،		
	למלחמה	לחם	عبر، اجتاز، قطع (مسافة)، جاز مر، ولى، راح، آل، فاق، فات		
רובין	ובנוסעכם	נסע	سفر، ارتحال، طعن، اقتلع	ובנוסעכם בארץ	بارتحالكم في الارض
	בארץ	ב+ארץ	الأرض، البسيطة، أرض، غقار بلد مصر، قطر، دولة، وطن،		

(يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَىٰهَا إِلَىٰ مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِّنْهُ...)

(אנשיהכתב! אלתשיגובוליאמונתכםאלתענובאלהיםכיאמהאמת! באמת, המשיחישובןמריםשליח' היהדברוורוחואשרשבמרים...)

(הואנשיהספר, אלתזידו לעב רעלדתכםול' אלתדברובאל' היםפי-אמאמת. אכונהמשיחישובןמריםשליחאל' היםהואנדבוראשרהשילבמריםורוחמלפניו...)

(הוי פעליהספראל תרחיקו לכת בדתכם ואל תגידו דבר על אללה מלבד אמת. ישוע המשיח בין מרים אינו אלא שליח אללה ומילה מאתו אשר אותה הטיל אל מרים, ורוח מלפניו)

(...لَا تُجَاوِزُوا الْحَقَّ فِي دِينِكُمْ فَتَقْرَظُوا فِيهِ، وَأَصْلُ الْعُلُوِّ فِي كُلِّ شَيْءٍ : مُجَاوِزَةٌ حِدَّهُ الَّذِي هُوَ حِدَّهُ...) تفسير الطبري

מתרגם	מילה	שורש	פרוש	גזרה או נטיה	פרוש
רקנדורף	אל	אל	لا	אלתשיגובוליאמונתכם	لاتعترضوا على حدود دينكم
	תשיגו	נשג	تخطى، ادرك، اعترض على، لاحظ ملاحظات، لحق، بلغ		
	גבולי	גבל	حد، حد، امد، تخم		
	נשג גבול		تطاول، اعتدى على، تجاوز حدود، انتهك حرمة		
ריבלין	אמונתכם	אמן	ايمان، ثقة، اخلاص، دين	אלתזידו לעב רעלדתכם	لاتدبروا تجاوز دينكم
	אלתזידו	זד(זוד)	كاد - ل، دب، مكيدة، تأمر على، خرق، تجاوز، قضى ب، عبر		
	לעב רעל	עבר+על	عقيدة، مذهب، دين - كم		
רובין	אל	אל	لا	אל תרחיקו לכת בדתכם	لاتفرطوا بدينكم

		بعد، نأى، صد عن، اعرض	רחק	תרחיקו
		سير، ذهاب، رواح	לכת	לכת
		توغل في، افطر في، غالى في،	רחק	לכת
		عقيدة، مذهب، دين - كم	דת	בדתכם

מסקנות

ברור שהמאפיינים הלשוניים והרטוריים של הקוראן הקדוש ממשיכים לאתגר מתרגמים הנאבקים להעביר את המשמעות המיועדת של פסוקי הקוראן. על המתרגם להסתמך על מספר מילונים בערבית ובעברית כדי לקבוע את המשמעות הספציפית של תמונות קוראניות. על המתרגם להתייחס גם לפירושים השונים של הקוראן לפירוש נכון של פסוקי הקוראן.

. מחקר זה ממליץ שתרגום הקוראן האציל ייעשה על ידי ועדה הכוללת מומחים לשפה, תרבות, היסטוריה ומדעים של הקוראן האציל

Abstract**The effect of literal translation on the interpretation of rhetorical images between the translation of the Bible and the Holy Qur'an****Verses from Surat (Anisa') as a model****By Malik Khalid salman**

The current research deals with the impact of literal translation on the interpretation of rhetorical images in translating the Noble Qur'an into the Hebrew language, due to the fact that most researches are limited to dealing with rhetorical images in one language without going into sufficient details compared to other languages on the one hand, and the importance of determining the accuracy of the interpretation of these rhetorical images translated into the language. Hebrew on the other hand, so the researcher set out in an attempt to find out the mechanism of translating these rhetorical images and then apply it to the surah itself from its translation into Hebrew by Rockendorf, Rivlin, and Rubin to interpret and analyze it according to a comparative descriptive approach.

Key words:

Literal Translation , Hermeneutics Translation

מקורות

- القرآن الكريم

- ابن منظور. لسان العرب، الناشر. المطبعة الميرية ببولاق مصر. الطبعة الأولى - 1301 هجرية. - أبو القاسم جار الله محمود بن عمر الزمخشري الخوارزمي (ت 538 هـ)، الكشف عن حقائق التنزيل وعيون الأقاويل في وجوه التنزيل اعتنى به وخرج أحاديثه : خليل مأمون شيحا ، دار المعرفة ، بيروت ، ط 1 ، 1423 هـ - 2002م.
- الالوسي ، محمود أبو الفضل (ت 1270 هـ) ، روح المعاني ، دار إحياء التراث العربي ، بيروت ، د. ت.
- الاندلسي ، محمد بن يوسف أبو حيان (ت 745 هـ)، ت، البحر المحيط ، دار الكتب العلمية ، بيروت، 1422 هـ - 2001م .
- الدمشقي ، أبو الفداء إسماعيل بن عمر كثير (ت 774 هـ)، تفسير القرآن العظيم، دار ابن حزم، بيروت، ط 1 ، 1420 هـ - 2000م.
- ركنودورف ، صبي حיים הרמן: ألكورآن او המקרא، ليفسغ، 1957، عم 180
- ريبليן، يوسف يואل، ألكورآن، הוצאת דביר، תל- אביב، הדפסה שניה. 1963، عم 32
- בן שמש ، אהרון، הקוראן، ספר הספרים של האשלאם، תרגום מערבית. הוצאת ספרים קרני، תל - אביב
- ספר הספרים של האשלאם، תרגום מערבית. הוצאת ספרים קרני، תל - אביב 1978، عم 45
- שרוני، אברהם، המלון המקיף، ערבי-עברי، תל-אביב، 1987.
- שגיב، דוד، מלון עברי - ערבי לשפה עברית בת-זמננו ،ניו-יורק، 1985.
- איילון ، דוד. שנער، פסח، מילון ערבי ללשון הערבית החדשה ، מהדורה שמינית. מגנס רושלים، 1983 .
- אבן שושן، אברהם، המלון העברי המרוכז، קרית ספר، אورشלים، 1972.
- אבן שושן، אברהם، המלון החדש، עברי- עברי ،קרית ספר، אورشלים، 1974

Jakobson, R. (1959/2004). On linguistic Aspects of Translation.. London..

Munday, J. (2008). Theories and applications.(1988)..London, Routledge

Newmark,P.(1988). A textbook of translation.London, Routledge.

Nida, E.A. (2001). Contexts in translating. Amsterdam.

Nida, E. and Taber, C.R. (1982). The theory and practice of translation. Leiden.